

การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อการพัฒนาชุมชนของนักการเมืองท้องถิ่น
ในองค์การบริหารส่วนตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย^{*}
INTEGRATING BUDDHIST PRINCIPLES FOR COMMUNITY DEVELOPMENT
AMONG LOCAL POLITICIANS IN CHIANG KHAN SUB-DISTRICT
ADMINISTRATIVE ORGANIZATION CHIANG KHAN DISTRICT,
LOEI PROVINCE

อนุชา วุฒธนู, ธงชัย สิงอุดม, อัจฉรวรรณ ไชยะเขียว
Anucha Wuttanu, Thongchai Singudom, Acharawan Jaiyakeaw
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
Mahachulalongkornrajavidyalaya University
Corresponding Author E-mail: anuchawuttnu@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1. ศึกษาระดับการพัฒนาชุมชนของนักการเมืองท้องถิ่นในองค์การบริหารส่วนตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย 2. เปรียบเทียบบทบาทการพัฒนาชุมชนของนักการเมืองท้องถิ่นในองค์การบริหารส่วนตำบลเชียงคาน และ 3. นำเสนอการบูรณาการหลักสังคหวัตถุ 4 เพื่อการพัฒนาชุมชนของนักการเมืองท้องถิ่นในองค์การบริหารส่วนตำบลเชียงคาน เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี ประกอบด้วยการวิจัยเชิงปริมาณ โดยใช้แบบสอบถาม กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลเชียงคาน จำนวน 354 คน และการวิจัยเชิงคุณภาพ ใช้การสัมภาษณ์กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ ผู้นำทางศาสนา ข้าราชการ ผู้บริหารและสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ผู้นำท้องถิ่น ประชาชน จำนวน 10 รูปหรือคน นำข้อมูลมาวิเคราะห์เนื้อหาเชิงพรรณนา

ผลการวิจัยพบว่า 1. ระดับการพัฒนาชุมชนของนักการเมืองท้องถิ่นในองค์การบริหารส่วนตำบล เชียงคาน พบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นต่อบทบาทในการพัฒนาชุมชนของนักการเมืองท้องถิ่น โดยรวมอยู่ในระดับมากทุกด้าน ($\bar{X}$ =3.50, S.D.=0.31) โดยด้านโครงสร้างพื้นฐานมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X}$ =3.80, S.D.=0.50) รองลงมาเป็น ด้านการศาสนา ศิลปะวัฒนธรรม จารีตประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่น ด้านการจัดระเบียบชุมชน สังคม และการรักษาความสงบเรียบร้อย และด้านส่งเสริมคุณภาพชีวิต ตามลำดับ 2. ผลการเปรียบเทียบ

^{*}Received August 2, 2025; Revised September 18, 2025; Accepted September 19, 2025

บทบาทในการพัฒนาชุมชนของนักการเมืองท้องถิ่นในองค์การบริหารส่วนตำบลเชียงคาน จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า ประชาชนที่มี เพศ อายุ การศึกษา และอาชีพมีความ คิดเห็นไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 และ 3. การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อการพัฒนาชุมชนของนักการเมืองท้องถิ่น พบว่า ประชาชนมีความคิดเห็น โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน ($\bar{X}$ =4.37, S.D.=0.62) จำแนก เป็นรายด้าน พบว่า ด้านอรรถจริยา การประพฤติตนเป็นประโยชน์มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X}$ =4.46, S.D.=0.62) รองลงมา ด้านทาน การให้ ด้านสมานัตตตา การวางตนสม่ำเสมอ และด้าน ปิยวาจา วาจาเป็นที่รัก ตามลำดับ

คำสำคัญ: การบูรณาการหลักพุทธธรรม; การพัฒนาชุมชน; นักการเมืองท้องถิ่น

Abstract

Objectives of this research article were: 1. To study the level of community development of local politicians in the Chiang Khan Sub-District Administrative Organization, Chiang Khan District, Loei Province; 2. To compare the roles of local politicians in community development in the Chiang Khan Sub-District Administrative Organization; and 3. To present the integration of the Sangahavathu 4 principles for community development of local politicians in the Chiang Khan Sub-District Administrative Organization. This study employed a mixed-methods approach. The quantitative research used a questionnaire with a sample group of 354 eligible voters in the Chiang Khan Sub-District Administrative Organization. The qualitative research used interviews with 10 key informants, including religious leaders, government officials, executives and council members of the Sub-District Administrative Organization, local leaders, and citizens. The data were analyzed using descriptive content interpretation.

The research results revealed that: 1. The overall level of community development of local politicians in the Chiang Khan Sub-District Administrative Organization was rated high in all aspects ($\bar{X}$ = 3.50, S.D.=0.31). The highest mean score was in infrastructure development ($\bar{X}$ = 3.80, S.D.= 0.50), followed by religion, arts, culture, traditions, and local wisdom; community order, society, and public safety; and promotion of quality of life, respectively.

2. The comparison of community development roles of local politicians in the Chiang Khan Sub-District Administrative Organization based on personal factors showed no significant differences in opinions among citizens of different gender, age, education, and occupation. Therefore, the set research hypothesis was rejected at the 0.05 statistical significance level. 3. The Buddhist principles, Sangahavattthu 4, integration for community development of local politicians showed that overall, the public rated it at the highest level in all aspects ($\bar{X}=4.37$, S.D.=0.62). Specifically, Atthacariya, right conduct, had the highest mean score ($\bar{X}=4.46$, S.D.=0.62), followed by Dana, generosity, Samanattata, consistency, and Piyavaca, kind speech, respectively.

Keywords: Buddhist Principles; Community Development; Local Politician

บทนำ

การพัฒนาการปกครองส่วนท้องถิ่นของไทยตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันเผชิญกับปัญหาหลากหลายด้าน จนก่อให้เกิดวิกฤติทางการปกครอง โดยมีปัจจัยสำคัญมาจากบุคคลผู้ปฏิบัติหน้าที่ ไม่ว่าจะเป็นการตรากฎหมายที่ขาดความเป็นธรรม การใช้อำนาจโดยมิชอบ การแสวงหาผลประโยชน์ส่วนตนและพวกพ้อง รวมไปถึงการจัดสรรทรัพยากรที่ไม่เท่าเทียม เป็นสาเหตุให้เกิดความขัดแย้งและบั่นทอนความสามัคคีของท้องถิ่น เพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าว การนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนามาใช้ในการพัฒนาการปกครองส่วนท้องถิ่น จึงถือเป็นแนวทางที่เหมาะสมและมีความจำเป็นต่อท้องถิ่นและสังคมไทย (พระครูรัตนสุตากร (ปราโมทย์ ล่องแก้ว) และคณะ, 2020)

จริยธรรมของผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจึงมีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาทางการเมือง เนื่องจากเป็นกลไกในการคัดสรรบุคลากรที่มีศักยภาพ คุณธรรม และจริยธรรมเข้าสู่ระบบการเมือง อีกทั้งยังช่วยยกระดับภาวะผู้นำที่มีคุณภาพในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้เพิ่มมากขึ้น ตลอดจนส่งเสริมให้เกิดผู้นำที่มีคุณธรรม ความสามารถ และความรับผิดชอบต่อประชาชนอย่างแท้จริง (สุริยะ วิริยะสวัสดิ์, 2530)

ภาวะผู้นำของนักการเมืองท้องถิ่นนับเป็นปัจจัยสำคัญในการบริหารท้องถิ่นและพัฒนาชุมชน ความสำเร็จหรือความล้มเหลวขององค์กรส่วนหนึ่งขึ้นอยู่กับคุณลักษณะและภาวะผู้นำของผู้ดำรงตำแหน่งดังกล่าว ท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงทางสังคม วัฒนธรรม เศรษฐกิจ และเทคโนโลยีในปัจจุบัน ภาวะผู้นำที่สอดคล้องกับบริบทจึงเป็นสิ่งจำเป็น นักการเมืองท้องถิ่นควรน้อมนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาเป็นแนวทางในการบริหาร

จัดการ โดยเฉพาะหลักสังคหวัตถุ 4 ได้แก่ ทาน การให้ ปิยวาจา วาจาเป็นที่รัก อตถจริยา การประพฤติประโยชน์ และสมานัตตตา การวางตนสม่ำเสมอ (อง.จตุกก. (ไทย) 21/39/51) ซึ่งถือเป็นหลักธรรมที่สามารถประยุกต์ใช้กับการอยู่ร่วมกันและสร้างความสงบเรียบร้อยในสังคม

ในทัศนะทางพระพุทธศาสนา ภาวะผู้นำสัมพันธ์กับความต้องการขั้นพื้นฐานของมนุษย์ที่ปรารถนาจะเป็นที่รัก ได้รับการยอมรับ และได้รับคำชื่นชมมากกว่าคำตำหนิ พระพุทธองค์จึงทรงชี้แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำที่เริ่มจากการพัฒนาตนเอง ทั้งนี้การพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืนย่อมมีรากฐานจากความเข้มแข็งของชุมชนท้องถิ่นซึ่งคุณธรรมและธรรมาภิบาลของผู้นำท้องถิ่นถือเป็นหัวใจสำคัญในการขับเคลื่อนการพัฒนาในทุกมิติ

จากปัญหาและบริบทดังกล่าว ผู้วิจัยจึงให้ความสนใจในการศึกษาเรื่อง การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อการพัฒนาชุมชนของนักการเมืองท้องถิ่นในองค์การบริหารส่วนตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย โดยมีเป้าหมายเพื่อเสนอแนวทางในการเสริมสร้างการบริหารจัดการท้องถิ่นให้มีประสิทธิภาพสูงสุด อีกทั้งยังใช้หลัก สังคหวัตถุ 4 เป็นกรอบแนวคิดสำคัญในการสร้างความสามัคคี ความไว้วางใจ และความสัมพันธ์อันดีในชุมชน เพื่อให้ผู้นำท้องถิ่นสามารถเป็นที่รักและเป็นที่ยอมรับของสังคม นำไปสู่ความสงบสุขและความมั่นคงในระยะยาว

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการพัฒนาชุมชนของนักการเมืองท้องถิ่นในองค์การบริหารส่วนตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย
2. เพื่อเปรียบเทียบบทบาทการพัฒนาชุมชนของนักการเมืองท้องถิ่นในองค์การบริหารส่วนตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย
3. เพื่อนำเสนอการบูรณาการหลักสังคหวัตถุ 4 เพื่อการพัฒนาชุมชนของนักการเมืองท้องถิ่นในองค์การบริหารส่วนตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย

วิธีดำเนินการวิจัย

1. รูปแบบของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Method Research) โดยใช้การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research)

2. ประชากร กลุ่มตัวอย่าง และผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

2.1 ประชากร ได้แก่ จำนวนผู้มาใช้สิทธิเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบล และสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 3,050 คน จากจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งทั้งสิ้น 4,010 คน (องค์การบริหารส่วนตำบลเชียงคาน, 2567)

2.2 กลุ่มตัวอย่างการวิจัย ได้แก่ ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย โดยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของทาโร่ ยามาเน่ (Taro Yamane) (ปัญญา คล้ายเดช, 2560) ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 และระดับความคลาดเคลื่อนร้อยละ 5 จำนวนรวมทั้งสิ้น 354 คน

2.3 ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการพัฒนาชุมชนของนักการเมืองท้องถิ่นในองค์การบริหารส่วนตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย จำนวน 10 รูปหรือคน ประกอบด้วย 1. กลุ่มพระสงฆ์ฆาติการ จำนวน 1 รูป 2. กลุ่มผู้ปฏิบัติงานด้านรัฐศาสตร์ จำนวน 1 คน 3. กลุ่มข้าราชการ จำนวน 2 คน 4. กลุ่มผู้บริหารท้องถิ่นและนักการเมืองท้องถิ่น จำนวน 3 คน 5. กลุ่มผู้นำท้องที่ จำนวน 2 คน 6. กลุ่มประชาชน จำนวน 1 คน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.1 การวิจัยเชิงปริมาณ เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) โดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับ การพัฒนาชุมชนของนักการเมืองท้องถิ่นในองค์การบริหารส่วนตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ซึ่งมีเกณฑ์ ดังนี้ ระดับ 5 หมายถึง มากที่สุด ระดับ 4 หมายถึง มาก ระดับ 3 หมายถึง ปานกลาง ระดับ 2 หมายถึง น้อย ระดับ 1 หมายถึง น้อยที่สุด ซึ่งมีเกณฑ์การพิจารณาระดับคุณภาพ แบบประเมินค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ซึ่งมีเกณฑ์ ดังนี้ (สุวรรีย์ ศิริโกการภิรมย์, 2546) 4.51 - 5.00 หมายถึง มากที่สุด 3.51 - 4.50 หมายถึง มาก 2.51 - 3.50 หมายถึง ปานกลาง 1.51 - 2.50 หมายถึง น้อย 1.00 - 1.50 หมายถึง น้อยที่สุด ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อการพัฒนาชุมชนของนักการเมืองท้องถิ่นในองค์การบริหารส่วนตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย มีลักษณะเป็นแบบสอบถามที่เป็นปลายเปิด (Open-Ended Question)

3.2 การวิจัยเชิงคุณภาพ เป็นแบบสัมภาษณ์เชิงลึก แบ่งออกเป็น 3 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 เป็นแบบสัมภาษณ์ เกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ ตอนที่ 2 เป็นแบบสัมภาษณ์สอบถามเกี่ยวกับการพัฒนาชุมชนของนักการเมืองท้องถิ่นในองค์การ

บริหารส่วนตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย ประกอบด้วย 1. ด้านโครงสร้างพื้นฐาน 2. ด้านส่งเสริมคุณภาพชีวิต 3. ด้านการจัดระเบียบชุมชน สังคม และการรักษาความสงบเรียบร้อย และ 4. ด้านการศาสนา ศิลปวัฒนธรรม จารีตประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่น (ชูวงศ์ ฉายะบุตร, 2539) ตอนที่ 3 เป็นแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับการวิเคราะห์ตามหลักสังคหัตถ์ 4 ประกอบด้วย ทาน (การให้) ปิยวาจา (วาจาเป็นที่รัก) อตถจริยา (การประพฤติตนเป็นประโยชน์) สมานัตตตา (การวางตนสม่ำเสมอ)

3.3 การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือตามลำดับขั้นตอน ดังนี้ 1. ขอคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์และผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่สร้างไว้ 2. หาความเที่ยงตรง (Validity) โดยนำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จเสนอประธานและกรรมการที่ปรึกษาสารนิพนธ์ เพื่อขอความเห็นชอบและนำเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสม

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ โดยในส่วนของเชิงปริมาณได้ทำหนังสือถึงองค์การบริหารส่วนตำบลเชียงคานเพื่อขอความร่วมมือประชาชนตอบแบบสอบถาม และสามารถเก็บข้อมูลได้ครบทั้ง 354 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100 ของกลุ่มตัวอย่าง จากนั้นนำข้อมูลไปวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสังคมศาสตร์ ส่วนการวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยได้นัดหมายวัน เวลา และสถานที่กับผู้ที่ให้ข้อมูลสำคัญเพื่อสัมภาษณ์ โดยได้รับอนุญาตให้จดบันทึกและบันทึกเสียง และนำข้อมูลที่ได้มาสรุปวิเคราะห์ตามหลักสังคหัตถ์ 4 ได้แก่ การให้ การใช้วาจาอ่อนโยน การช่วยเหลือเกื้อกูล และความสม่ำเสมอ โดยเชื่อมโยงกับบทบาทการพัฒนาชุมชนของนักการเมืองท้องถิ่นทั้งในด้านโครงสร้างพื้นฐาน การส่งเสริมคุณภาพชีวิต การจัดระเบียบสังคม และการธำรงรักษาศาสนา ศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น

5. การวิเคราะห์ข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 การวิจัยเชิงปริมาณ ผู้วิจัยใช้สถิติพรรณนา ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน พร้อมเกณฑ์การแปลผลของเบสท์ และสถิติอนุมานเพื่อทดสอบสมมติฐาน ได้แก่ การทดสอบค่าทีสำหรับตัวแปรอิสระสองกลุ่ม และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวสำหรับตัวแปรตั้งแต่สามกลุ่มขึ้นไป หากพบความแตกต่างจึงใช้การเปรียบเทียบรายคู่ด้วยวิธี LSD

5.2 การวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา โดยเริ่มจากการถอดเสียงและบันทึกข้อมูลเป็นข้อความ จากนั้นจำแนกประเด็นตามวัตถุประสงค์ วิเคราะห์ตามบริบท และสังเคราะห์ผลเพื่อนำเสนออย่างสอดคล้องกับกรอบการวิจัย

ผลการวิจัย

1. ระดับการพัฒนาชุมชน ของนัก การเมืองท้องถิ่นในองค์การบริหารส่วนตำบล เชียงคาน อำเภอยางคาน จังหวัดเลย

1.1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตาม ปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า เพศ ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 131 คน คิดเป็นร้อยละ 52.40 มีอายุระหว่าง 31-40 ปี มีจำนวน 86 คน คิดเป็นร้อยละ 34.40 มีการศึกษาต่ำกว่ามัธยมศึกษา จำนวน 104 คน คิดเป็นร้อยละ 41.60 มีอาชีพเป็น เกษตรกร จำนวน 118 คน คิดเป็นร้อยละ 47.20 ตามลำดับ

1.2 ผลการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อบทบาทในการ พัฒนาชุมชนของนักการเมืองท้องถิ่นในองค์การบริหารส่วนตำบลเชียงคาน อำเภอยางคาน จังหวัดเลย

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อบทบาทในการพัฒนาชุมชนของนักการเมืองท้องถิ่นในองค์การบริหารส่วนตำบลเชียงคาน อำเภอยางคาน จังหวัดเลย โดยรวม

ความคิดเห็นของประชาชนต่อบทบาทในการพัฒนาชุมชนของ นักการเมืองท้องถิ่นในองค์การบริหารส่วนตำบลเชียงคาน	ระดับความคิดเห็น		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. ด้านโครงสร้างพื้นฐาน	3.80	0.50	มาก
2. ด้านส่งเสริมคุณภาพชีวิต	3.23	0.36	ปานกลาง
3. ด้านการจัดระเบียบชุมชน สังคม และการรักษาความสงบเรียบร้อย	3.29	0.40	ปานกลาง
4. ด้านการศาสนา ศิลปวัฒนธรรม จารีตประเพณีและภูมิปัญญาท้องถิ่น	3.67	0.50	มาก
รวม	3.50	0.31	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นต่อบทบาทในการพัฒนาชุมชนของ นักการเมืองท้องถิ่นในองค์การบริหารส่วนตำบลเชียงคาน อำเภอยางคาน จังหวัดเลย โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.50$, S.D.=0.31) เมื่อจำแนกเป็นรายด้านโดยเรียงลำดับ ค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ ด้านโครงสร้างพื้นฐาน ($\bar{X}=3.80$, S.D.=0.50) อยู่ใน ระดับมาก รองลงมาด้านการศาสนา ศิลปวัฒนธรรม จารีตประเพณี และภูมิปัญญา ท้องถิ่น ($\bar{X}=3.67$, S.D.=0.50) อยู่ในระดับมาก ด้านการจัดระเบียบชุมชน สังคม และการ รักษาความสงบเรียบร้อย ($\bar{X}=3.29$, S.D.=0.40) อยู่ในระดับปานกลาง และด้านส่งเสริม คุณภาพชีวิต ($\bar{X}=3.23$, S.D.=0.36) อยู่ในระดับปานกลาง ตามลำดับ

1.3 การวิเคราะห์เปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อบทบาท ในการพัฒนาชุมชนของนักการเมืองท้องถิ่นในองค์การบริหารส่วนตำบลเชียงคาน อำเภอยางคาน จังหวัดเลย

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อบทบาทในการพัฒนาชุมชนของนักการเมืองท้องถิ่นในองค์การบริหารส่วนตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย โดยรวม

บทบาทในการพัฒนาชุมชนของนักการเมืองท้องถิ่นใน	ระดับความคิดเห็น		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. ด้านทาน (การให้)	4.39	0.63	มากที่สุด
2. ด้านปิยวาจา (วาจาเป็นที่รัก)	4.32	0.62	มากที่สุด
3. ด้านอติจริยา (การประพฤติตนเป็นประโยชน์)	4.46	0.62	มากที่สุด
4. ด้านสมานัตตตา (การวางตนสม่ำเสมอ)	4.32	0.62	มากที่สุด
รวม	4.37	0.62	มากที่สุด

จากตารางที่ 2 พบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นต่อการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อการพัฒนาชุมชนของนักการเมืองท้องถิ่นในองค์การบริหารส่วนตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน ($\bar{X}=4.37$, S.D.=0.62) เมื่อจำแนกเป็นรายด้านโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ ด้านอติจริยา (การประพฤติตนเป็นประโยชน์) ($\bar{X}=4.46$, S.D.=0.62) รองลงมา ด้านทาน (การให้) ($\bar{X}=4.39$, S.D.= 0.63) ด้านสมานัตตตา (การวางตนสม่ำเสมอ) ($\bar{X}=4.32$, S.D.=0.62) และด้านปิยวาจา (วาจาเป็นที่รัก) ($\bar{X}=4.32$, S.D.=0.62) ตามลำดับ

2. การเปรียบเทียบบทบาทการพัฒนาชุมชนของนักการเมืองท้องถิ่นในองค์การบริหารส่วนตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย

ตารางที่ 3 สรุปผลทดสอบสมมติฐานโดยการเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นต่อบทบาทในการพัฒนาชุมชนของนักการเมืองท้องถิ่นในองค์การบริหารส่วนตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย โดยจำแนกปัจจัยส่วนบุคคล

สมมติฐานที่	ตัวแปรต้น	ตัวแปรตาม	t-test F-test	ค่า Sig.	ผลการทดสอบสมมติฐาน	
					ยอมรับ	ปฏิเสธ
1	เพศ	บทบาทของนักการเมืองท้องถิ่น	1.167	0.244	-	✓
2	อายุ	บทบาทของนักการเมืองท้องถิ่น	2.122	0.062	-	✓
3	การศึกษา	บทบาทของนักการเมืองท้องถิ่น	1.822	0.143	-	✓
4	อาชีพ	บทบาทของนักการเมืองท้องถิ่น	0.504	0.773	-	✓

จากตารางที่ 3 พบว่า ประชาชนที่มีเพศ อายุ การศึกษา และอาชีพต่างกันมีความคิดเห็นต่อบทบาทในการพัฒนาชุมชนของนักการเมืองท้องถิ่นในองค์การบริหารส่วนตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย โดยรวมไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย

3. การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อการพัฒนาชุมชนของนักการเมืองท้องถิ่นในองค์การบริหารส่วนตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย

3.1. การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อการพัฒนาชุมชนของนักการเมืองท้องถิ่นในองค์การบริหารส่วนตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย สะท้อนให้เห็นถึงบทบาทของนักการเมืองท้องถิ่นที่ต้องผสมผสานทั้งหลักการบริหารจัดการและคุณค่าทางศีลธรรมเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนอย่างรอบด้าน การพัฒนาเริ่มต้นจากการสร้างโครงสร้างพื้นฐานซึ่งถือเป็นภารกิจสำคัญลำดับแรก เนื่องจากเป็นปัจจัยพื้นฐานที่ช่วยให้ชุมชนสามารถดำเนินชีวิตได้อย่างสะดวกและปลอดภัย ขณะเดียวกันยังต้องส่งเสริมคุณภาพชีวิตโดยเฉพาะด้านการศึกษา เพราะการศึกษาที่มีคุณภาพและทันสมัยไม่เพียงแต่จะทำให้ประชาชนมีความรู้เท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคมและระบอบประชาธิปไตย แต่ยังเป็นรากฐานในการสร้างพลเมืองที่มีศักยภาพต่อการพัฒนาประเทศ นอกจากนี้ นักการเมืองท้องถิ่นยังมีหน้าที่ในการจัดระเบียบชุมชนและสร้างความสงบเรียบร้อยของสังคม การดำเนินงานในมิตินี้มิได้จำกัดเพียงการบังคับใช้กฎหมาย หากแต่รวมถึงการจัดกิจกรรมที่เสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรม และความสามัคคีในหมู่ประชาชน โดยเฉพาะการปลูกฝังเยาวชนให้มีจิตสำนึกด้านคุณธรรมและการอยู่ร่วมกันอย่างสันติ สิ่งเหล่านี้เป็นกลไกสำคัญที่จะทำให้ประชาชนได้รับความเสมอภาค มีสิทธิเสรีภาพ และปลอดภัยจากการเอารัดเอาเปรียบ สุดท้าย คือ บทบาทในด้านการทำนุบำรุงศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม จารีต ประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่น นักการเมืองจำเป็นต้องยึดมั่นในคุณธรรม ซื่อสัตย์สุจริต ปฏิบัติหน้าที่เพื่อประโยชน์ส่วนรวม และร่วมกับประชาชนในการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมและพระพุทธศาสนาให้คงอยู่คู่ชุมชนอย่างยั่งยืน

3.2 แนวทางการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อการพัฒนาชุมชนของนักการเมืองท้องถิ่นในองค์การบริหารส่วนตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย สามารถมองได้ผ่านกรอบของสังคหวัตถุสี่ ซึ่งได้แก่ ทาน ปิยวาจา อตถจริยา และสมานัตตตา ในมิติของทาน นักการเมืองท้องถิ่นควรเสียสละทั้งทรัพยากร เวลา และความรู้เพื่อสร้างประโยชน์สุขที่ยั่งยืน พร้อมทั้งยึดมั่นในความโปร่งใสและความเสมอภาค ด้านปิยวาจาเน้นการใช้ถ้อยคำสุภาพ จริงใจ และสื่อสารอย่างเปิดเผย โปร่งใส รวมถึงการชี้แจงนโยบายและงบประมาณอย่างครบถ้วนเพื่อสร้างความไว้วางใจแก่ประชาชน ขณะที่อตถจริยามุ่งให้การประพฤตินักการเมืองมีคุณค่าต่อสาธารณะ ช่วยสร้างความเชื่อมั่นและส่งเสริมการพัฒนาท้องถิ่นในทุกมิติอย่างต่อเนื่อง ส่วนสมานัตตตาเป็นการวางตนอย่างเสมอต้นเสมอปลาย ไม่เลือกปฏิบัติ และเปิดโอกาสให้ประชาชนทุกกลุ่มได้รับการดูแลและเข้าถึงบริการของรัฐอย่างเท่าเทียม จากแนวทางดังกล่าว จะเห็นได้ว่า การพัฒนาชุมชนมิได้เป็นเพียงการสร้างสิ่งปลูกสร้างหรือการจัดบริการสาธารณะ แต่ยังหมายถึงการปลูกฝังคุณค่า

แห่งความเป็นมนุษย์ผ่านหลักพุทธธรรม เพื่อให้การเมืองท้องถิ่นดำเนินไปอย่างมีคุณธรรม โปร่งใส และเป็นประโยชน์สูงสุดแก่ประชาชนในทุกมิติของชีวิต

อภิปรายผลการวิจัย

1. ระดับการพัฒนาชุมชนของนักการเมืองท้องถิ่นในองค์การบริหารส่วนตำบล เชียงคาน อำเภอลำปาง จังหวัดเลย โดยภาพรวมพบว่าการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก ทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านโครงสร้างพื้นฐาน ด้านส่งเสริมคุณภาพชีวิต ด้านการจัดระเบียบ ชุมชนและความสงบเรียบร้อย และด้านการศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม จารีตประเพณี รวมถึงภูมิปัญญาท้องถิ่น จะเห็นได้ว่านักการเมืองท้องถิ่นส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับการ พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเป็นอันดับแรก เนื่องจากพื้นที่ในเขตชนบทยังคงประสบปัญหาการ ขาดแคลนถนนคอนกรีต ถนนลาดยาง หรือถนนหินคูก รวมทั้งความไม่เพียงพอของระบบ สาธารณูปโภคพื้นฐาน เช่น ไฟฟ้าและน้ำประปา การพัฒนาส่วนนี้จึงถือเป็นหัวใจสำคัญใน การอำนวยความสะดวกแก่ประชาชนและสร้างคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ผลการศึกษานี้ สอดคล้องกับงานของพระพิน อนิโฆ (2564) ที่ได้ศึกษาการบูรณาการหลักสังคหวัตถุธรรม เพื่อส่งเสริมการบริหารงานของเทศบาลตำบลบ้านกร่าง อำเภอสรีประจันต์ จังหวัด สุพรรณบุรี ซึ่งพบว่าปัญหาด้านโครงสร้างพื้นฐานยังคงเป็นประเด็นสำคัญ โดยเฉพาะใน พื้นที่ที่ถนนไม่ได้รับการซ่อมแซม ทำให้การสัญจรลำบากในช่วงฤดูฝน งานวิจัยดังกล่าว เสนอแนวทางแก้ไขว่า ควรจัดให้มีโครงการซ่อมแซมและปรับปรุงถนนอย่างเร่งด่วนเพื่อ บรรเทาความเดือดร้อนของประชาชน ข้อค้นพบนี้ชี้ให้เห็นถึงความท้าทายที่คล้ายคลึงกัน ระหว่างหลายพื้นที่ และยืนยันถึงความจำเป็นที่นักการเมืองท้องถิ่นต้องมุ่งเน้นการพัฒนา โครงสร้างพื้นฐานเป็นลำดับแรก เพื่อสร้างความมั่นคงและเสถียรภาพให้กับชุมชนก่อนการ พัฒนาด้านอื่น ๆ

2. การเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อบทบาทในการพัฒนา ชุมชนของนักการเมืองท้องถิ่นในองค์การบริหารส่วนตำบลเชียงคาน อำเภอลำปาง จังหวัดเลย จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า ประชาชนมีเพศ อายุ ระดับการศึกษาและ อาชีพ ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทในการพัฒนาชุมชนของนักการเมืองท้องถิ่นใน องค์การบริหารส่วนตำบลเชียงคาน อำเภอลำปาง จังหวัดเลย โดยรวมไม่แตกต่างกัน อภิปรายได้ว่า ผลการศึกษานี้สะท้อนให้เห็นว่า ประชาชนไม่ว่าจะมีพื้นฐานทางสังคม และเศรษฐกิจอย่างไร ต่างก็มีความคาดหวังและต้องการให้นักการเมืองท้องถิ่นมีบทบาทใน การพัฒนาชุมชนในทิศทางเดียวกัน ซึ่งแสดงถึงการมีส่วนร่วมทางการเมืองในรูปแบบหนึ่ง คือ การแสดงออกถึงความต้องการและคาดหวังต่อผู้แทนของตน สอดคล้องกับงานวิจัยของ ศุภฤทธิ ธาธาภิพณ์รา (2565) พบว่า ประชาชนมีความตื่นตัวและต้องการมีส่วนร่วมในการ

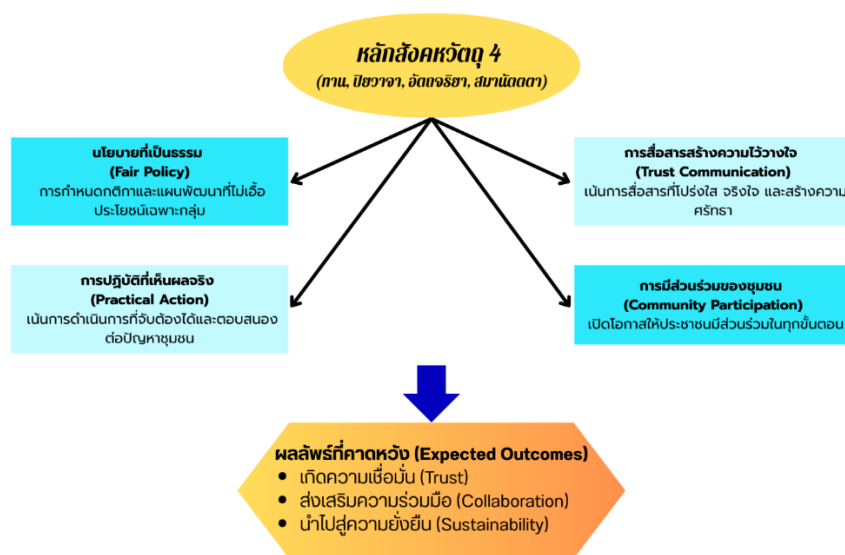
พัฒนาชุมชน ไม่ว่าจะเป็นกลุ่มใดก็ตาม ซึ่งสอดคล้องกับหลักการของประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วมที่เน้นการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการตัดสินใจและพัฒนาชุมชน

3. การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อการพัฒนาชุมชนของนักการเมืองท้องถิ่นในองค์การบริหารส่วนตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย พบว่า แนวทางการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อการพัฒนาชุมชนของนักการเมืองท้องถิ่นในองค์การบริหารส่วนตำบลเชียงคาน ตามหลักสังคหวัตถุ 4 คือ 1. ด้านทาน (การให้) นักการเมืองท้องถิ่นจำเป็นต้องพิจารณาอย่างรอบคอบในการให้ความช่วยเหลือแก่ประชาชน การให้ในที่นี้ไม่ได้จำกัดเพียงแค่การบริจาคสิ่งของ แต่รวมถึงการมอบโอกาส การให้ความรู้ และการแก้ไขปัญหาที่ตรงกับความต้องการและบริบทของชุมชนอย่างแท้จริง จะนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนและตรงจุดมากกว่าการให้ที่ไม่เกิดประโยชน์สูงสุด 2. ด้านปิยวาจา (การใช้คำพูดหรือวาจาที่ไพเราะ) มีความสำคัญอย่างยิ่งในการสร้างความเข้าใจและความสามัคคีในชุมชน นักการเมืองท้องถิ่นควรใช้ถ้อยคำที่สุภาพ ชัดเจน จริงใจ และปราศจากการเสียดสี ดุฎก หรือการบิดเบือนความจริง การสื่อสารที่สร้างสรรค์ แนะนำในสิ่งที่เป็นประโยชน์ จะช่วยเสริมสร้างความเชื่อมั่นและสร้างบรรยากาศที่ดีในการทำงานร่วมกันระหว่างผู้นำและประชาชน 3. ด้านอัตถจริยา (ประพฤติสิ่งที่เป็นประโยชน์) การลงมือทำเพื่อช่วยเหลือผู้อื่นและชุมชนอย่างแท้จริง การกระทำเหล่านั้นควรเกิดจากความสมัครใจและมุ่งเน้นประโยชน์สุขของส่วนรวมเป็นสำคัญ ไม่ใช่การทำเพียงเพราะถูกบังคับ หรือเพื่อหวังผลตอบแทนส่วนตัว นักการเมืองท้องถิ่นที่ปฏิบัติตนเช่นนี้ จะเป็นแบบอย่างที่ดีและสามารถสร้างการเปลี่ยนแปลงที่เป็นรูปธรรมในชุมชนได้ และ 4. สมานัตตตา (การวางตัวเสมอต้นเสมอปลาย) ซึ่งหมายถึงการที่นักการเมืองท้องถิ่นต้องรักษาความสม่ำเสมอในการปฏิบัติตน ไม่ว่าจะสถานการณ์จะเปลี่ยนไปอย่างไรก็ตาม การวางตัวที่หนักแน่น มั่นคง และให้ความเสมอภาคกับทุกคนอย่างเท่าเทียมกัน ไม่เลือกปฏิบัติ ไม่ว่าจะเป็นคนรวยหรือคนจน มีตำแหน่งหรือไม่มีตำแหน่ง จะช่วยสร้างความเชื่อมั่น ความยุติธรรม และความสมัครสมานสามัคคีในหมู่ประชาชน ซึ่งเป็นรากฐานสำคัญของการพัฒนาชุมชนอย่างยั่งยืน สอดคล้องกับพระสุนทร ธมมวโร (2560) พบว่า นักการเมืองท้องถิ่นพูดจาด้วยถ้อยคำไพเราะเสมอ พูดให้กำลังใจ ไม่ตำหนิ ด้านอัตถจริยา สามารถช่วยเหลือชุมชนอื่น ๆ ได้ตลอดเวลา อนุเคราะห์แก่ผู้ยากไร้ ผู้ด้อยโอกาส เด็ก สตรี ผู้สูงอายุ และผู้พิการ แบ่งปันความรู้ให้แก่เยาวชนในชุมชน คอยช่วยเหลือผู้อื่นเมื่อเขาเดือดร้อน และด้านสมานัตตตา นักการเมืองท้องถิ่นมีการประยุกต์ใช้หลักสังคหวัตถุอย่างสม่ำเสมอต่อเนื่อง มีความประพฤติเสมอต้นเสมอปลาย ประชาชนยึดถือความถูกต้องเป็นธรรมในการอยู่ร่วมกันในชุมชน ปฏิบัติกับทุกคนในชุมชนอย่างเท่าเทียมกัน

องค์ความรู้จากการวิจัย

1. บทบาทของนักการเมืองท้องถิ่นในองค์การบริหารส่วนตำบลเชียงคน อำเภอเชียงคน จังหวัดเลย สามารถแบ่งได้เป็นสี่ด้านสำคัญ ได้แก่ ด้านโครงสร้างพื้นฐานที่มุ่งพัฒนาถนนหนทาง ไฟฟ้า และประปา ควบคู่กับการสร้างจิตสำนึกด้านความสะอาดในชุมชน ด้านการส่งเสริมคุณภาพชีวิตที่เน้นการพัฒนาการศึกษาให้สอดคล้องกับระบอบประชาธิปไตยและความเปลี่ยนแปลงของสังคม ด้านการจัดระเบียบชุมชนและการรักษาความสงบเรียบร้อย โดยการส่งเสริมกิจกรรมอบรมคุณธรรมจริยธรรมแก่เยาวชนเพื่อสร้างความสามัคคี และด้านศาสนา ศิลปวัฒนธรรม จารีตประเพณีและภูมิปัญญาท้องถิ่น ที่นักการเมืองท้องถิ่นต้องปฏิบัติหน้าที่ด้วยคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต และร่วมกันทำนุบำรุงพระพุทธศาสนาและวัฒนธรรมของชุมชน

2. การบูรณาการหลักพุทธธรรมยังมีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาชุมชน โดยหลักทานเน้นการเสียสละเพื่อประโยชน์ส่วนรวม หลักปิยวาจามุ่งสร้างความสัมพันธ์อันดีด้วยการใช้ถ้อยคำสุภาพและจริงใจ หลักอหิงสกาส่งเสริมให้นักการเมืองเป็นผู้ปฏิบัติตนให้เกิดประโยชน์แก่สังคม และหลักสมานัตตตาทนเน้นการปฏิบัติต่อประชาชนอย่างเท่าเทียมโดยไม่เลือกปฏิบัติ ซึ่งทั้งหมดนี้ล้วนเป็นรากฐานของการสร้างความไว้วางใจ ความโปร่งใส และความยั่งยืนในการพัฒนาท้องถิ่น

ภาพที่ 1 โมเดลการพัฒนาท้องถิ่นเชิงพุทธธรรม

โมเดลการพัฒนาท้องถิ่นเชิงพุทธธรรม ที่สังเคราะห์จากการวิจัยครั้งนี้ มีโครงสร้างหลัก 3 มิติ ได้แก่ 1. แกนกลาง ใช้หลัก สังคหวัตถุ 4 เป็นฐานคิดทางพุทธธรรม เพื่อกำหนด

แนวทางการบริหารและพัฒนาท้องถิ่นอย่างมีคุณธรรม 2. กลไกขับเคลื่อน ประกอบด้วย นโยบายที่เป็นธรรม การสื่อสารสร้างความไว้วางใจ การปฏิบัติที่เห็นผลจริง และการมีส่วนร่วมของชุมชน ซึ่งทำหน้าที่เป็นเครื่องมือผลักดันการพัฒนา และ 3. ผลลัพธ์ที่คาดหวัง ได้แก่ การเสริมสร้างความเชื่อมั่น ความร่วมมือ และความยั่งยืนของชุมชน โมเดลนี้ตั้งอยู่บนฐานคิดของพุทธธรรมผสมผสานกับแนวคิด Good Governance และ Participatory Development จึงสามารถอธิบายได้ทั้งมิติคุณธรรม กระบวนการ และผลลัพธ์เชิงสังคม ดังภาพ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. รัฐบาลและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรกำหนดนโยบายการพัฒนาชุมชนที่บูรณาการหลักพุทธธรรม (สังคหวัตถุ 4) เข้าไปในแผนพัฒนาท้องถิ่นอย่างเป็นระบบ เพื่อเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรม และความโปร่งใสในการบริหารงาน
2. ควรมีนโยบายส่งเสริมบทบาทนักการเมืองท้องถิ่นในการอนุรักษ์วัฒนธรรม ประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อสร้างเอกลักษณ์และความภาคภูมิใจในชุมชน
3. กำหนดให้มีการประเมินผลด้านคุณธรรมและการปฏิบัติตามหลักพุทธธรรมของนักการเมืองท้องถิ่น เป็นส่วนหนึ่งของเกณฑ์การประเมินผลงานประจำปี

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

1. นักการเมืองท้องถิ่นควรให้ความสำคัญกับ โครงสร้างพื้นฐาน และ การส่งเสริมคุณภาพชีวิต โดยเฉพาะด้านการศึกษา การสาธารณสุข และการสร้างอาชีพที่มั่นคงเพื่อยกระดับความเป็นอยู่ของประชาชน
2. ควรจัดกิจกรรมฝึกอบรมคุณธรรม จริยธรรม และหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาอย่างต่อเนื่อง ทั้งสำหรับนักการเมืองท้องถิ่น ผู้นำชุมชน และประชาชนทั่วไป เพื่อปลูกฝังจิตสำนึกในการอยู่ร่วมกันอย่างสันติ
3. ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการกำหนดนโยบายและโครงการพัฒนาท้องถิ่น โดยใช้กระบวนการประชาคมหรือเวทีสาธารณะ เพื่อให้การบริหารจัดการมีความโปร่งใสและตรวจสอบได้

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรขยายพื้นที่ศึกษาไปยังองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอื่น ๆ เพื่อเปรียบเทียบลักษณะการบูรณาการหลักพุทธธรรมในแต่ละภูมิภาค

2. ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่าง การน้อมนำหลักพุทธธรรมของนักการเมืองท้องถิ่น กับระดับความไว้วางใจและการมีส่วนร่วมของประชาชน เพื่อสร้างแบบจำลองการพัฒนาท้องถิ่นที่ยั่งยืน

3. ควรมีการศึกษาเชิงลึก (Qualitative Research) เกี่ยวกับประสบการณ์ตรงของ นักการเมืองท้องถิ่นที่ประสบความสำเร็จในการพัฒนาชุมชน โดยอาศัยหลักพุทธธรรม เพื่อ สร้างแนวปฏิบัติที่เป็นต้นแบบ

เอกสารอ้างอิง

- ชูวงศ์ ฉายะบุตร. (2539). *การปกครองท้องถิ่นไทย* (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ปัญญา คล้ายเดช. (2560). *ระเบียบวิจัยทางรัฐศาสตร์* (พิมพ์ครั้งที่ 2). ขอนแก่น: หจก. ขอนแก่นการพิมพ์.
- พระครูรัตนสุตากร (ปราโมทย์ ล่องแก้ว) และคณะ. (2563). การพัฒนาการเมืองตามหลักพุทธธรรม. *วารสารมหาจุฬานาครธรรม์*, 7(10), 32-43.
- พระพิน อนิโธ. (2564). *การบูรณาการหลักสังคหวัตถุธรรมเพื่อส่งเสริมการบริหารงานของเทศบาลตำบลบ้านกร่าง อำเภอศรีประจันต์ จังหวัดสุพรรณบุรี* (สารนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระสุนทร ธมมวโร. (2560). *การประยุกต์ใช้หลักสังคหวัตถุ 4 ในชุมชนวัดหนองสนม จังหวัดระยอง* (วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา), พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (2539). *พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- ศุภฤทธิ ธาราทิพย์นรา. (2565). รูปแบบภาวะผู้นำและการมีส่วนร่วมทางการเมืองในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของกลุ่มราษฎรชาวไทยภูเขา อำเภอลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร. *วารสาร มจร การพัฒนาสังคม*, 7(3), 273-288.
- สุริยะ วิริยะสวัสดิ์. (2530). *พฤติกรรมกรให้บริการของเจ้าหน้าที่องค์การราชการกับปัจจัยสภาพแวดล้อมในเขตเทศบาลเมืองกาฬสินธุ์* (วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารรัฐกิจ). ปทุมธานี: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สุรีย ศิริโกการภิรมย์. (2546). *การวิจัยทางการศึกษา*. ลพบุรี: สถาบันราชภัฏเทพสตรี.
- องค์การบริหารส่วนตำบลเชียงคาน. (2567). *ส่วนที่ 1 สภาพทั่วไปและข้อมูลพื้นฐาน*. สืบค้น 26 พฤษภาคม 2567, จาก <https://shorturl.asia/Bs2r7>